

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA VA ONA TILI DARSLARIDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI

Mamarajabova Madina Abdumurodovna

Mustofoqulova Shaxnoz Gayratqizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Boshlang'ich talim yonalishi 3-bosqich talabalari

E-mail: odil91369@gail.com

Tel:884291105; 97 6942404

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17346486>

Annotasiya; Ushbu maqolada matematika va ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish texnologiyasi ko'rib chiqiladi. Interaktiv metodlarning ta'lim jarayonidagi pedagogik ahamiyati, o'quvchilarning bilim olishdagi faolligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni ta'kidlanadi. Matematika fanida murakkab tushunchalarni osonlashtirish hamda ona tili fanida muloqot va ijodiy fikrlashni shakllantirishda interaktiv usullar samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Maqolada ushbu metodlarning amaliy qo'llanilishi va ta'lim sifatini oshirishdagi roli tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar; interaktiv metodlar, ta'lim texnologiyasi, matematika darsi, ona tili darsi, pedagogik samaradorlik, muloqot, ijodiy fikrlash, mustaqil fikrlash, ta'lim sifatini oshirish

Аннотация; В трёх статьях рассматривается применение интерактивных методов на уроках математики и родного языка. Рассматривается педагогическое значение интерактивных методов в образовательном процессе, роль учащихся в образовательном процессе, заключающаяся в активном обучении и самостоятельном мышлении. Интерактивные методы являются эффективными инструментами для упрощения сложных математических задач и развития коммуникации и творческого мышления на родном языке. В статье анализируется практическое применение этих методов и их роль в оценке качества образования.

Ключевые слова; интерактивные методы, образовательные технологии, урок математики, урок родного языка, педагогическая эффективность, коммуникация, творческое мышление, самостоятельное мышление, качество образования

Abstract; This article examines the technology of using interactive methods in mathematics and native language lessons. The pedagogical importance of interactive methods in the educational process, the role of students in developing their activity in acquiring knowledge and independent thinking skills are emphasized. Interactive methods are an effective tool for facilitating complex concepts in mathematics and for forming communication and creative thinking in native language. The article analyzes the practical application of these methods and their role in improving the quality of education.

Keywords; interactive methods, educational technology, mathematics lesson, native language lesson, pedagogical effectiveness, communication, creative thinking, independent thinking, improving the quality of education

Boshlang'ich ta'lim bosqichi har bir bolaning bilim olish yo'lidagi eng muhim poydevor hisoblanadi. Aynan shu davrda o'quvchilarda mustahkam bilim va to'g'ri ko'nikmalarni shakllantirish, ularni ta'lim jarayoniga faol jalb qilish ta'lim samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Shu bois, boshlang'ich sinflarda matematika va ona tili fanlari darslari o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini oshirish, balki fikrlash, muloqot qilish, ijodiy va

mantiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Matematika – bu o'quvchilarning mantiqiy tafakkuri, hisoblash ko'nikmalari va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini shakllantiradigan fan bo'lsa, ona tili esa ta'lim jarayonining asosiy vositasi sifatida tilni to'g'ri, ravon va to'liq o'zlashtirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shunday ekan, mazkur fanlar darslarida o'quvchilarning faolligini oshirish, darsni yanada qiziqarli va samarali tashkil etish uchun an'anaviy dars usullaridan tashqari yangi pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlardan keng foydalanish talab etiladi. Interaktiv ta'lim metodlari – bu o'quvchilarning mustaqil fikrlash, o'zaro muloqot va hamkorlik qilishga yo'naltirilgan faoliyat shakllaridir. Ushbu metodlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash, yangi ma'lumotlarni mustahkamlash va yangi ko'nikmalarni tezroq egallash imkoniga ega bo'lalilar. Interaktiv darslar o'quvchilarni faollikka undaydi, ularning ijodiy salohiyatini ochadi va o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshiradi. Zamonaviy ta'lim jarayonida boshlang'ich sinflarda matematika va ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanishning ahamiyati ortib bormoqda. Bu usullar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda darslarni yanada qiziqarli, tushunarli va ta'sirchan qilishga yordam beradi. Shuningdek, interaktiv metodlar pedagoglarning o'quvchilarga bo'lgan yondashuvini ham yangilaydi, darslarni samarali tashkil etishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda matematika va ona tili fanlarida interaktiv metodlardan foydalanish texnologiyasining nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi, dars samaradorligini oshirishdagi o'rni va afzalliklari tahlil qilinadi. Shuningdek, bu metodlarni joriy qilish bo'yicha zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion texnologiyalar haqida ham so'z boradi.

Asosiy qism

Interaktiv metodlarning mohiyati va ularning zarurati. Bugungi kunda ta'lim jarayonida passiv yondashuvdan faol o'quvchiga yo'naltirilgan, muammoli vaziyatlar orqali bilim berishga asoslangan interaktiv metodlarga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Interaktiv metodlar – bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol muloqotga asoslangan, o'quvchilarning dars jarayonidagi ishtirokini kuchaytiruvchi, bilimlarni chuqur o'zlashtirishga yordam beruvchi metodlar majmuasidir. Boshlang'ich sinf o'quvchilari yosh jihatdan hali o'yin, harakat, tasavvur va emotsiyalarga bog'liq tarzda o'qitilishi kerak bo'lgan toifadadir. Shu sababli, dars jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish ularning tabiiy rivojlanish ehtiyojlariga mos tushadi. An'anaviy "o'qituvchi gapiradi – o'quvchi tinglaydi" modelidan farqli o'laroq, interaktiv metodlar o'quvchini bilish jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. 2. Matematika darslarida interaktiv metodlardan foydalanish. Matematika fani boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini, matematik tushunchalarini, hisoblash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Darslarni interaktiv metodlar asosida tashkil etish quyidagi imkoniyatlarni yaratadi: O'quvchilarda mavzuga nisbatan qiziqish ortadi. Har bir o'quvchi dars jarayonida faol ishtirok etadi. O'rgatilayotgan mavzular hayotiy misollar asosida tushunarli bo'ladi.

Mantiqiy va analitik fikrlash rivojlanadi.

Amaliy misollar: "Aqliy hujum" usuli orqali masalalarni birgalikda yechish.

"Blits-so'rov", "Kim tez?" o'yinlari yordamida sonlar ustida amallar bajarish.

"Kichik guruhlarda ishlash" usuli yordamida muammoli topshiriqlarni jamoaviy yechish.

"Matematik domino" o'yini orqali matematik amallarni mustahkamlash.

3. Ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish. Ona tili fanida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish, grammatik bilimlarini chuqurlashtirish, fikrni ravon ifodalash ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Tilni o'rganish jarayonida muloqot, muhokama va fikr almashinuvi markaziy o'rinni egallaydi.

Amaliy misollar: "Savol-javob" metodi orqali matn mazmunini tahlil qilish. "Rolli o'yinlar" orqali matnni jonlantirish, obrazlar yaratish. "Insert" usuli orqali matn bilan ishlash, fikr yuritish. "Fishbone" diagrammasi yordamida gap tuzilmasi, sabab-oqibat munosabatlarini aniqlash. "Klaster" metodi orqali so'z boyligini rivojlantirish, mavzu yuzasidan mustaqil fikrlashni shakllantirish.

4. Interaktiv metodlarning afzalliklar Boshlang'ich sinflarda interaktiv metodlardan foydalanishning quyidagi afzalliklarini ajratib ko'rsatish mumkin: O'quvchining faolligi ortadi: O'quvchi darsda passiv tinglovchi emas, balki bilimlarni izlovchi, muhokama qiluvchi va qo'llovchi subyektaga aylanadi. Mustaqil fikrlash rivojlanadi: Interaktiv metodlar muammoli vaziyatlar orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rag'batlantiradi. Hamkorlikda ishlash ko'nikmalari shakllanadi: Jamoaviy topshiriqlar orqali o'quvchilar o'zaro muloqot qilish, fikr almashish, bir-birini tinglashga o'rganadilar. Dars samaradorligi oshadi: Qiziqarli, jonli darslar o'quvchilarda mavzuni chuqur o'zlashtirishga sabab bo'ladi. Ijodkorlik rivojlanadi: O'yinlar, sahnalashtirish, rolli mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyati ochiladi. 5. Interaktiv metodlarni qo'llashda e'tibor beriladigan jihatlar Har qanday pedagogik texnologiya kabi, interaktiv metodlarni ham puxta rejalashtirish, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va tayyorgarlik darajasiga moslashtirish zarur. Quyidagi omillarga e'tibor qaratish lozim: Interaktiv metodlar maqsadga yo'naltirilgan va mavzuga mos bo'lishi kerak. Guruh va juftliklarda ishlashda teng ishtirokni ta'minlash. Metodlar o'quvchilarning bilim darajasiga qarab tanlanishi lozim. Tashkiliy jihatdan aniq rejalashtirish (vaqt, guruhlar soni, materiallar tayyorligi).

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda matematika va ona tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish zamonaviy ta'lim talablariga to'liq javob beradi. Bu metodlar o'quvchilarning shaxsiy faolligini oshiradi, ularni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi, mustaqil fikrlash, muloqot qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Ayniqsa, matematika darslarida mantiqiy fikrlash va muammoli vaziyatlarni hal etish orqali bilimlar mustahkamlanadi, ona tili darslarida esa og'zaki va yozma nutq, grammatik bilim va til boyligi interaktiv yondashuvlar orqali samarali rivojlanadi. Shuningdek, interaktiv metodlar orqali o'quvchilarda darsga nisbatan ijobiy munosabat va qiziqish uyg'onadi, bu esa o'z navbatida ularning o'zlashtirish darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Dars jarayoniga turli xil o'yin, muloqot, bahs-munozara, guruhiy ishlar, tasviriy va texnologik vositalarni qo'shish orqali darslar jonli, mazmunli va samarali o'tadi. Shu bois, har bir zamonaviy pedagog interaktiv metodlardan nafaqat vosita sifatida, balki ta'lim samaradorligini oshirishning strategik yo'li sifatida foydalanishi zarur. Zero, har bir bola faollik, qiziqish va tushunish orqali o'rganadi — interaktiv ta'lim esa aynan mana shu imkoniyatlarni taqdim etadi. Kelajakda boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning fikrlash madaniyatini shakllantirish va

ular da mustahkam bilim poydevorini yaratishda interaktiv metodlar muhim vosita bo'lib xizmat

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullaeva, M. (2019). Boshlang'ich sinflarda ona tili ta'limi metodikasi. Toshkent: O'qituvchi.
2. Akbarov, R. (2020). Interaktiv ta'lim texnologiyalari va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Islomova, D. (2018). Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun matematika darslarida interaktiv metodlardan foydalanish. Pedagogika va psixologiya jurnal, 3(4), 45-52.
4. Karimov, T. (2021). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
5. Mirzaeva, N. (2017). Ona tili fanida interaktiv metodlarni qo'llashning nazariy asoslari. Ta'lim va rivojlanish, 2(1), 23-30.
6. Rashidov, S. (2019). Matematika fanini o'qitishda innovatsion metodlar. Toshkent: Ilm.
7. Toshmatova, S. (2022). Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning faolligini oshirish usullari. Ilmiy maqolalar to'plami, 5, 110-117.